

POSTANOWIENIE

12 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 12 marca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa U. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w
likwidacji w O.
przeciwko A. J.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej A. J.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 26 marca 2024 r., I AGa 321/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę
5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, z ustawowymi odsetkami za
opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
pozwanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem
kosztów postępowania kasacyjnego.**

[PG]

UZASADNIENIE

Pozwem z 24 października 2017 r., skierowanym przeciwko A. J., strona powodowa U. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. domagała się zasądzenia od pozwanego kwoty 332.100 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 3 marca 2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że na podstawie zawartej z pozwanym

umowy wykonała na jego rzecz prace obejmujące demontaż konstrukcji oraz przynależnych urządzeń sortowni kruszywa zlokalizowanej w D., a następnie zorganizowała ich transport i rozładunek oraz wykonała montaż konstrukcji i urządzeń wraz z ich uruchomieniem. Z tego tytułu wystawiła pozwanemu fakturę VAT na kwotę 332.100 złotych, której ten, pomimo upływu terminu płatności i przesłanego wezwania do zapłaty, nie uregulował.

W dniu 13 grudnia 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym uwzględnił żądanie powódki. W wyniku wniesionego przez pozwanego sprzeciwu sprawa trafiła pod osąd Sądu Okręgowego we Wrocławiu, a następnie, wskutek zarzutu pozwanego, została przekazana według właściwości miejscowej do Sądu Okręgowego w Łodzi, który ostatecznie ją rozpoznał i w efekcie oddalił powództwo, jako bezzasadne. W ocenie Sądu nie można było stwierdzić, że powódka zrealizowała przedmiot umowy w sposób prawidłowy, pomimo że wykonała czynności związane z demontażem, przewozem i montażem sortowni w miejscu docelowym. Zasadny okazał się natomiast zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego. Ostatecznie Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z 25 lipca 2023 r. oddalił powództwo.

Apelację od tego wyroku wniosła strona powodowa zarzucając naruszenie wyszczególnionych przepisów postępowania oraz przepisów prawa materialnego. Pozwany wniosł o jej oddalenie.

W ocenie Sądu odwoławczego zaskarżony wyrok podlegał zmianie, gdyż odpowiednie zarzuty apelacji okazały się uzasadnione. W rezultacie Sąd ten nie podzielił wyrażonego w uzasadnieniu skarżonego wyroku stanowiska, wedle którego nie zaistniały podstawy do wystawienia przez powódkę faktury opiewającej na wynagrodzenie, którym ta obciążyła pozwanego. Sąd Apelacyjny w Łodzi zauważył, że jedyną, udowodnioną w sprawie, okolicznością świadczącą o nienależytym wykonaniu łączącej strony umowy był fakt przekroczenia terminu jej wykonania. Sąd odwoławczy stwierdził także, iż za przeszkodę w udzieleniu ochrony żądaniu pozwu nie mógł uznany zostać podniesiony w sprawie zarzut przedawnienia.

Mając te rozważania na względzie Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 26

marca 2024 r. zmienił zaskarżony wyrok, w szczególności, w ten sposób, że w pkt. 1. zasądził od A. J. na rzecz U. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji w O. kwotę 332 100 zł (trzysta trzydzieści dwa tysiące sto złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 3 marca 2017 r. do dnia zapłaty.

Pozwany skargą kasacyjną zaskarżył powyższy wyrok w całości. Skargę kasacyjną oparł na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.: art. 642 § 1 k.c. w zw. z 643 k.c. poprzez ich niewłaściwą wykładnię; art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z § 1.1, § 12.1, § 12.4 oraz § 12.5 umowy nr [...] z 13 kwietnia 2014 r. w zw. z art. 354 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię jej postanowień, to jest w sposób sprzeczny z rzeczywistą wolą stron i literalnym brzmieniem; art. 643 k.c. w zw. z 642 § 1 k.c. w zw. § 4.4 przedmiotowej umowy poprzez jej błędną wykładnię; art. 646 k.c. w zw. z 642 § 1 k.c. w zw. § 3.1.5 przedmiotowej umowy poprzez jej błędną wykładnię oraz na podstawie naruszenia przepisów postępowania, tj.: art. 278 § 1 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na to, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nadto wskazał, że jego skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Odnosnie do powołanych w skardze przyczyn kasacyjnych skarżący sformułował następujące zagadnienia: czy dopuszczalna jest zmiana ustaleń faktycznych stanowiących podstawę wydania wyroku sądu pierwszej instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne, samodzielne ustalenia sądu drugiej instancji – tytułem uzasadnienia zaprezentował dwa poglądy prawne wyrażone w orzecznictwie sądowym, co do wyszczególnionej kwestii powołując szereg przykładowych orzeczeń, w tym Sądu Najwyższego; czy możliwe jest dopuszczenie przez sąd odwoławczy dowodu z opinii biegłego sądowego, względnie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego sądowego mimo braku inicjatywy dowodowej stron w tym zakresie - tytułem uzasadnienia kasator powołał szereg orzeczeń sądowych zaznaczając, że żadne z nich nie dotyczy

postępowania przed sądem drugiej instancji; podkreślił, że kwestia ta nie została dostatecznie uregulowana w doktrynie i zdaniem skarżącego wymagała zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy; czy w przypadku przeprowadzenia przez sąd I instancji oceny materiału dowodowego zgodnie z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego i ustalenia na podstawie takiej oceny stanu faktycznego, sąd odwoławczy może zmienić ustalenia faktyczne w związku z tym, iż subiektywnie nie godzi się z taką oceną, która jednak jest zgodna z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego - tytułem uzasadnienia skarżący powołał dookreślony wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie konfrontując jego rozstrzygnięcie z zaskarżonym skargą kasacyjną wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi. W dalszej kolejności skarżący stwierdził, że w jego ocenie przedmiotowa skarga kasacyjna powinna być przyjęta przez Sąd Najwyższy do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność, wobec faktu istotnych wad dzieła, będącego przedmiotem łączącej strony umowy.

We wnioskach skarżący domagał się między innymi uchylecia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę pozwanego strona powodowa wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, a w przypadku przyjęcia skargi powódka domagała się oddalenia skargi w całości oraz zasądzenia od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione, ponieważ wskazana przez pozwanego problematyka została już wyjaśniona w judykaturze.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21

czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

W obowiązującym modelu apelacji pełnej rola sądu drugiej instancji nie ogranicza się jedynie do samego aktu kontroli zaskarżonego rozstrzygnięcia. Celem postępowania apelacyjnego jest bowiem ponowne i wszechstronne merytoryczne rozpoznanie sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017 r., IV CZ 10/17, nie publ.). W orzecznictwie ukształtował się pogląd, że art. 378 § 1 k.p.c. nakłada na sąd drugiej instancji obowiązek ponownego rozpoznania sprawy w granicach apelacji, co oznacza nakaz wzięcia pod uwagę wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków. Granice apelacji wyznaczają ramy, w których sąd drugiej instancji powinien rozpoznać sprawę na skutek jej wniesienia. Określają je sformułowane w apelacji zarzuty i wnioski, które implikują zakres zaskarżenia, a w konsekwencji kognicję sądu apelacyjnego. Ponadto sąd drugiej instancji w ramach ustalonego stanu faktycznego stosuje z urzędu prawo materialne i co najistotniejsze sąd odwoławczy jest związany jedynie zarzutami naruszenia prawa procesowego (por. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55). W związku z tym, że sąd drugiej instancji nie jest związany zarzutami naruszenia prawa materialnego powinien też rozpoznając apelację odnieść się do wszystkich tych zdarzeń i zarzutów zgłoszonych w postępowaniu apelacyjnym, które mogły spowodować skutki materialno-prawne (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2015 r., III CSK

401/14, nie publ., wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r., II CSK 314/11, nie publ oraz dnia 7 listopada 2013 r., V CSK 550/12, nie publ.).

Z kolei przepis art. 382 k.p.c. określa podstawę merytorycznego orzekania przez Sąd drugiej instancji, która obejmuje materiał dowodowy zebrany przez sąd pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Uregulowanie to nakłada na sąd drugiej instancji obowiązek dokonania ponownie własnych ustaleń, które mogą obejmować ustalenia sądu pierwszej instancji przyjęte za własne albo różnić się od tych już poczynionych, a następnie poddania ich ocenie pod kątem prawa materialnego. Sąd drugiej może zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania orzeczenia co do istoty sprawy sądu pierwszej instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (zob. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124).

W orzecznictwie wyjaśniono również zagadnienia związane z potrzebą dopuszczenia przez sąd *meriti* dowodu z urzędu.. Zresztą w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołuje niektóre z judykatów w tym przedmiocie. Należy zauważyć, iż w postępowaniu przed Sądami obu instancji strony były reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników, co nie pozostaje bez znaczenia dla ewentualnej inicjatywy dowodowej ze strony sądu.

Natomiast przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz.

49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie daje podstaw do podzielenia tezy skarżącego, że jego skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna w przedstawionym wyżej rozumieniu. Sąd odwoławczy, w kontekście zarzutów pozwanego odnośnie do wad dzieła, przedstawił szczegółowe motywy tak w zakresie podstawy faktycznej, jak i prawnej rozstrzygnięcia, w tym wyjaśnił problematykę rozkładu ciężaru dowodu w tej materii.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., w zakresie zaś odsetek, opierając się na art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2324). Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

[PG]

[a.ł.]

